

ÚNOR 2014

RUDOLFŮV DŮL, PŘÍBRAM (OKR)

pondělí

montag/monday

úterý

dienstag/tuesday

středa

mittwoch/wednesday

čtvrtok

donnerstag/thursday

pátek

freitag/friday

sobota

samstag/saturday

neděle

sonntag/sunday

3

Blažej

10

Mojmír

17

Miloslava

24

Matěj

4

Jarmila

11

Božena

18

Gizela

25

Liliana

5

Dobromila

12

Slavěna

19

Patrik

26

Dorota

6

Vanda

13

Věnceslav

20

Oldřich

27

Alexandr

7

Veronika

14

Valentýn

21

Lenka

28

Lumír

1

Hynek

8

Milada

15

Jiřina

22

Petr

2

Nela(Hromnice)

9

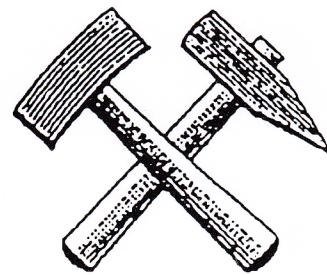
Apolena

16

Ljuba

23

Svatopluk

Nadace
LANDEK
OSTRAVA

Profesor Ing. Jiří Grygárek CS_c

8. února 1934

80 let

PANE PROFESORE, ING. JIŘÍ GRYGÁRKU CS_c

**Stal jsi se součástí KPHM v Ostravě,
členem výboru jako vedoucí redakční rady**

Zpravodaje

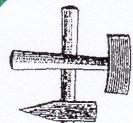
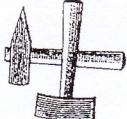
Všichni z kamarádů KPHM v Ostravě

a

my dole všichni viditelní

Ti přejí

100 let!

PÁNE PROFESORE!

**Radost dnes máme
80 let Tvých si do vínku dáme;
dobré je, že Tě máme,
ted' 100 let Tobě zazpíváme!**

*Tvůj život šel svojí cestou,
v roce 1958 jsi absolvoval VŠB v Ostravě,
rudné hornictví se stalo nevěstou,
Rudné Doly Jeseník otevřely dveře právě.*

*Od roku 1964 jsi zpět na naši alma mater,
Tvoje pedagogická a vědecká práce
představuje veliký sopečný kráter
to Tvoje úsilí je myšlenek veliká láce!*

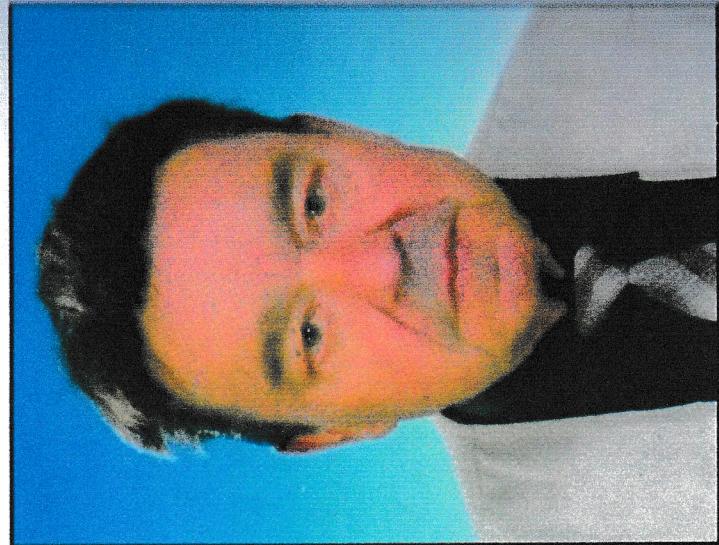
**Je to vše o člověku
Je to o jeho lásce
Je to o jeho věku
Je to stále jeho práce!**

**Za sebe Ti hlavně zdraví vinšuju
Za kamarády stejného smýšlení
Za kroniku KPHM Ti slibuju
Za to vše v ní budeš na výsluní!**

Jaro.

Profesní charakteristika autora

Autor publikace prof. Ing. Jiří Grygárek, CSc. ukončil studium na tehdejší Hornické fakultě Vysoké školy báňské v Ostravě v roce 1958. Celý svůj produktivní věk pak věnoval rudnému hornictví v provozních funkcích (RD Jeseník,n.p.) i v pedagogických funkcích na HGF VŠB v Ostravě (1964 až 1975) a později od roku 1990 až do svého odchodu do důchodu. V letech 1975 až 1990 byl vedoucím výzkumným pracovníkem hornického odboru Ústavu pro výzkum rud na jeho ostravském pracovišti. Na VŠB-TU působil jako člen a po jmenování profesorem (1992) i jako vedoucí tehdejší katedry hlubinného dobývání ložisek. V roce 2002 mu rektor udělil medaili Georgia Agricoly za celoživotní pedagogickou a vědeckou práci v oboru hornictví a za zásluhy o rozvoj Vysoké školy báňské-Technické univerzity Ostrava. Je autorem mnoha odborných článků, posudků a výzkumných zpráv, vysokoškolských skript a spoluautorem některých učebnic s hornickou tématikou.V současné době nadále pracuje v organizacích, které mají vztah k našemu hornictví.Je dlouholetým členem redakční rady časopisu Uhli-Rudy-Geologický průzkum, vědeckým tajemníkem výkonné rady Moravskoslezské hornické společnosti ČSVTS a členem výboru Klubu přátel Hornického muzea v Ostravě. Pro Klub zatím zpracoval dvě publikace: Za hornictvím zlatohorského rudného revíru (2006, ISBN 80-239-7136-0) a Za hornictvím hornoměstského rudného revíru (2009, ISBN 978-80-254-4424-5). Obě byly vydány za finanční podpory Nadace Landek Ostrava. Nyní vydává publikace Za hornobenešovského rudného revíru uzavírá cyklus odborných prací, které souborně charakterizují největší rudné revíry severní Moravy, ve kterých probíhala historická a v druhé polovině minulého století i novodobá těžba zejména polymetalických rud.

80 let p. profesora Ing. Jiřího Grygárka, CSc

přejí - výbor KPHM a na foto ředitel Nadace Landek
Ing. Josef Gavlas

1000

Přeje předseda KPHMO
Ing. Petr Rojček

Koš předává jednatel KPHMO
Karel Budík

Gratuluje předseda pobočky Ostrava Pavel Sísr

Oslavenec

s manželkou

VÝBOR

KPHM

→ Budík, Rojíček, Vincenc, Kubáš,
Sis, Krzák, Minka, Bardoh
s kilofem oslaveneck

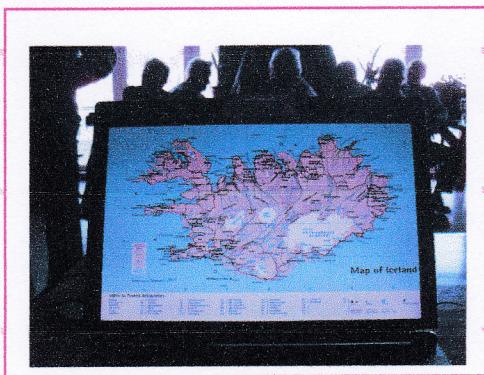
Karel Slíva smstí s oslavencem

oslavenc s Oldou Klepkem, emeritním archivářem,
dole manželka oslavence v debatě a prohlížení

Doc. Ing. Emil Gavlovský, CSC

Island očima českého turisty

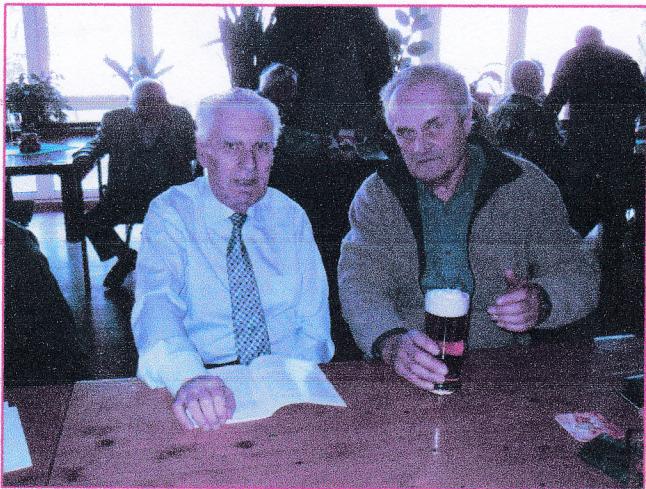

Doc. Ing.
Emil
Garlovský CSc

profesor, Ing.
Jiří Grygárek CSc

profesor, Ing.
Ivo Černý

Doc. Ing.
Emil Garlovský CSc

Island

Z Wikipedie, otevřené encyklopédie

Island (islandsky Ísland) je stát na stejnojmenném ostrově v severní části Atlantského oceánu. Jeho hlavní město je Reykjavík. V současnosti má status kandidátské země Evropské Unie.

	Island Ísland
	vlajka znak
	Hymna: <i>Lofsöngur</i>
	Motto: žádne
	Geografie
	
Hlavní město:	Reykjavík
Rozloha:	103 125 km ² (107. na světě) z toho 2,67 % vodní plochy
Nejvyšší bod:	Hvannadalshnjúkur (2 109,6 m n. m.)
Časové pásmo:	+0
Poloha:	64° 49' 50" s. š., 17° 59' 12" z. d. (http://toolserver.org/~geohack/geohack.php?language=cs&pagename=Island&params=64.83055556_N_-17.98666667_E_type:landmark)
Obyvatelstvo	
Počet obyvatel:	321 857 ^[1] (179.. na světě, 2013)
Hustota zalidnění:	3,1 ob. / km ² (189. na světě)
HDI:	▼ 0,869 (velmi vysoký) (17. na světě, 2010)

Jazyk:	islandština, znakový jazyk
Národnostní složení	islandske
Náboženství	protestantské
Státní útvar	
Státní zřízení	parlamentní republika
Vznik	1. prosince 1918 (nezávislostí na Dánsku.)
Prezident	Ólafur Ragnar Grímsson
Předseda vlády	Sigmundur Davíð Gunnlaugsson
Měna	Islandska koruna (ISK)
HDP/obyv. (PPP)	54 858 USD (4. na světě, 2007)
Mezinárodní identifikace	
ISO 3166-1	352 ISL IS
MPZ	IS
Telefoniční předvolba	+354
Národní TLD	.is

Obsah

- 1 Dějiny
  - 1.1 Samostatnost
  - 1.2 Válka a okupace Islandu
  - 1.3 Vyhlášení republiky a poválečné období
- 2 Politika
  - 2.1 Seznam islandských prezidentů
- 3 Geografie
  - 3.1 Topografie
  - 3.2 Geologie
  - 3.3 Podnebí
  - 3.4 Ledovce
  - 3.5 Řeky a jezera
  - 3.6 Termální prameny a gejzíry
  - 3.7 Fauna a flóra
  - 3.8 Národní parky
- 4 Administrativní dělení
- 5 Obyvatelstvo
  - 5.1 Jazyk
  - 5.2 Jména a příjmení
  - 5.3 Náboženství

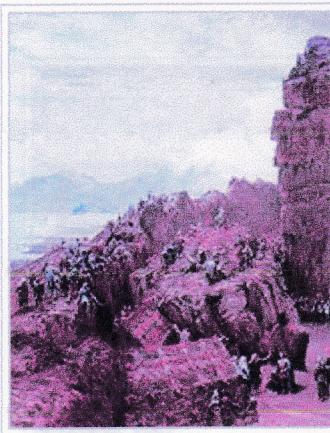
- 5.4 Města
- 6 Ekonomika
  - 6.1 Ekonomický vývoj
    - 6.1.1 Finanční krize roku 2008
  - 6.2 Ekonomická struktura
    - 6.2.1 Doprava
  - 6.3 Měna
- 7 Kultura
  - 7.1 Literatura
  - 7.2 Kuchyně
  - 7.3 Sport
  - 7.4 Média
  - 7.5 Hudba
  - 7.6 Školství
    - 7.6.1 Islandská univerzita
  - 7.7 Státní svátky

■ 8 Reference

- 9 Literatura
- 10 Externí odkazy

Dějiny

Podrobnější informace naleznete v článku *Dějiny Islandu*.

19. století, Althing

Prvními obyvateli Islandu byli pravděpodobně Norové a Keltové (irští a skotští), kteří přicházeli koncem 9. a v 10. století. Vikinští náčelníci zakládali tzv. „thingy“, což byly místní sněmy, které veřejně urovnávaly spory a konflikty mezi osadníky. Kolem roku 930 byl založen Althing a tento národní sněm můžeme pokládat za nejstarší evropský parlament. Jeho rozhodnutím bylo v letech 999–1000 přijato křesťanství. Ve 13. století se islandští náčelníci podrobili norské nadvládě, v roce 1397 se Island společně s Norskem dostal pod nadvládu Dánska a poté následovalo dlouhé období hospodářského úpadku. Až v roce 1874 byla dosažena autonomie. V roce 1783 došlo v jižní části ostrova k erupci několika desítek menších sopek v okolí sopky Laki, které měly za následek hladomor a vymření až 25 % tehdejší populace Islandu.^[2]

Následky výbuchu sopky Askja v roce 1875 zničily islandskou ekonomiku a způsobily velký hladomor. Během následujících 25 let 20 % obyvatelstva Islandu emigrovalo, hlavně do Kanady a Spojených států.

Poté se hospodářská situace země začala pomalu zlepšovat.

Samostatnost

Po událostech s vlajkou Islandu pokračovalo osamostatňování Islandu vytvořením společné Dánsko-Islandske komise, která se po dvou týdnech roku 1918 shodla na úplné autonomii pro Island. A tak po schválení dánským a islandským parlamentem byl přijat návrh, pro nějž se vyslovila většina (90%) obyvatel Islandu. Přijetím tohoto návrhu se stal 1. prosince 1918 Island suverénním a samostatným státem, oslavy ale zhatila krutá zima. Island měl s Dánskem společného krále, a tudíž s ním byl v personální unii. Dánsko se až do odvolání staralo o obranu islandských vod a vyplatilo Islandanům 2 miliony korun do fondu na Islandu a v Dánsku. Smlouva o personální unii byla platná do roku 1940 a po uplynutí mohl kterýkoli z obou států požádat o úpravu nebo, pokud k revizi do tří let od roku 1940 nedošlo, mohl jakýkoliv z obou států smlouvu jednostranně vypovědět.^[3]

Znak Islandu mezi lety 1919-1944

Válka a okupace Islandu

Obyvatelé Islandu žili podle zákona o unii z roku 1918 v neutrální zemi bez armády a svou neutralitu si hodlali udržet. Pro válečné období byla utvořena tzv. válečná rada. Vláda ani po okupaci Dánska nepřijala britskou nabídku ochrany. Proto Britové, ze strachu, aby Němci neobsadili Island, podnikli bleskovou operaci "Fork" a 10. května 1940 Island obsadili. Roku 1941 převzali obranu Islandu od Britů zatím neutrální Spojené státy americké. Na to přistoupili Islandané s podmínkou vyklizení Islandu ihned po skončení války a respektování suverenity Islandu. USA na Islandu vybudovaly především letiště u města Keflavík a rozmístili na ostrově radarové stanice. Díky Američanům se rapidně snížila nezaměstnanost. V době nejvyššího stavu měly USA na Islandu 47 000 vojáků.

Vyhlášení republiky a poválečné období

Už od začátku 30. let někteří lidé byli pro zrušení personální unie s Dánskem. I obrana Islandských vod již po obsazení Dánska Německem nebyla možná. Proto od roku 1942 probíhaly přípravy na změnu státního zřízení. Smlouva o unii s Dánskem byla vypověditelná roku 1944. Na žádost dánských velvyslanců a Američanů byl až roku 1944 Altingem schválen návrh zrušení unie s Dánskem a vyhlášeno celonárodní referendum, kterého se zúčastnilo 98% voličů, 97% z nich dalo hlas ke zrušení unie a 95% jich dalo hlas republice. 17. června 1944 byl Island vyhlášen republikou a byla zrušena personální unie s Dánskem. Alting zvolil za 1. prezidenta Sveinna Björnssona. Král Kristián X. poslal k tomuto dni telegram, v němž vyjádřil politování nad tím, že se s ním islandský lid rozchází za těchto poměrů, ale poprál mu vše nejlepší. Změna ústavy spočívala převážně v nahrazení slova král slovem prezident.

Island

Po válce odešly do jara 1947 všechny cizí vojenské jednotky, ale v tu samou dobu bylo obnoveno jednání s USA o předání letiště v Keflavíku a možnosti mezipřistání amerických letadel, z čehož Islandu plynuly peníze. Island stále zůstával neutrální a bez armády. Roku 1949 bylo Islandu nabídnuto členství v NATO a vláda nabídku přijala, ovšem pod podmínkou, že v době míru nebudou na Islandu rozmístěna cizí vojska. V roce 1951 již vláda podepsala dohodu o obraně s USA a v Keflavíku přistálo prvních 15 letadel s americkými vojáky.

V rámci Marshallova plánu získal Island v letech 1948 až 1960 kolem 70 milionu dolarů. Od roku 1971 byly z Dánska postupně navráceny islandské rukopisy.

V roce 2008 postihla zemi vážná ekonomická krize, která vyústila v pád vlády (premiér Geir Haarde). Na pád vlády měly značný vliv i poměrně masivní demonstrace a protesty. 25. dubna 2009 se konaly předčasné volby, zvítězily levicové strany (premiérkou se stala Jóhanna Sigurðardóttir), některé velké banky byly znárodněny a byla vypracována nová ústava, na které se podílela i občanská shromáždění. Islandský parlament uvažuje o podání přihlášky do Evropské unie^{[4][5]}.

Island'ané jsou hrdí na své vikinské kořeny a mnoho z nich může vysledovat svůj původ až k prvním osadníkům, jejichž jména jsou zapsána v Knize osadníků (Landnámabók). A protože současná islandština vychází přímo ze staré severštiny, což byl jazyk Vikingů, mohou středověké vikinské ságy snadno číst i dnešní Island'ané.

Politika

Islandský parlament Althing má 63 členů, kteří jsou voleni jednou za čtyři roky. Hlavou státu je prezident, který je rovněž volen přímo občany a plní spíše reprezentativní funkci. Výkonná moc je soustředěna v rukou vlády v čele s premiérem. Vláda byla zatím vždy v historii republiky tvořena zástupci dvou či více politických stran, neboť žádná politická strana dosud nikdy v historii republiky nezískala více než polovinu křesel.

Prezidentem Islandu je Ólafur Ragnar Grímsson a předsedou vlády je Sigmundur Davíð Gunnlaugsson.

Seznam islandských prezidentů

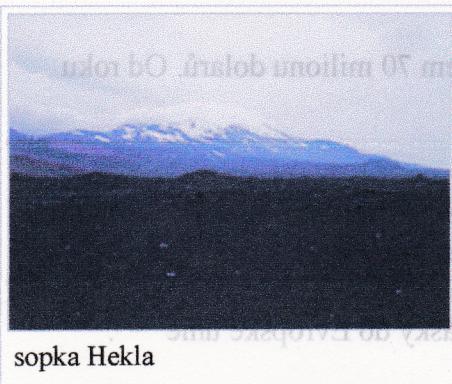
Související informace najeznete také v článku Seznam prezidentů Islandu.

- Sveinn Björnsson (27. února 1881 - 25. ledna 1952) vládnul od 17. června 1944 do 25. ledna 1952.
- Ásgeir Ásgeirsson (13. května 1894 - 15. září 1972) vládnul od 1. srpna 1952 do 1. srpna 1968.
- Kristján Eldjárn (6. prosince 1916 - 14. září 1982) vládnul od 1. srpna 1968 do 1. srpna 1980.
- Vigdís Finnbogadóttir (15. dubna 1930) vládla od 1. srpna 1980 do 1. srpna 1996.
- Ólafur Ragnar Grímsson (14. května 1943) vládne od 1. srpna 1996.

Geografie

Tento článek je příliš dlouhý.

Bylo navrženo jednu či několik jeho částí vyčlenit do samostatných článků a zde nahradit stručným shrnutím. K návrhu se můžete vyjádřit v diskusi.

sopka Hekla

Topografie

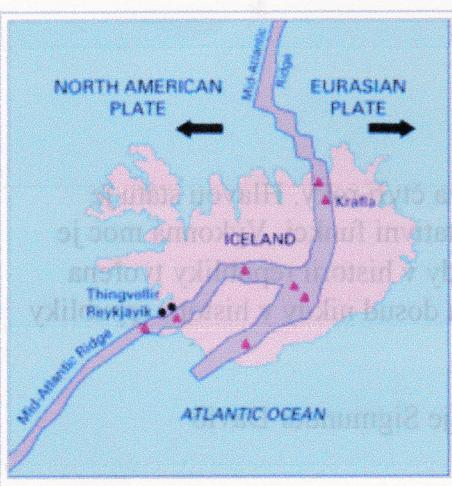
Island je se svou rozlohou 103 125 km² druhým největším ostrovem v Evropě. Jeho břehy jsou od Skotska vzdáleny

Mapa Islandu

kolem 800 km, od Norska 970 km, od Grónska 287 km a od Faerských ostrovů 420 km. Na severu se téměř

dotýká severního polárního kruhu, avšak pouze ostrůvek Grímsey je jím skutečně protnuta. Zejména střed a východ ostrova se nachází v dost velké nadmořské výšce, směrem k severnímu pobřeží vybíhají řekami oddělené hřbety. Nejvyšším vrcholem je Hvannadalshnjúkur, která je součástí ledovce Vatnajökull. Ve vnitrozemí se tyčí sopky Herðubreið (1682 m) a Askja (1510 m).

Mapa geologického složení

Národní park Skaftafell

Geologie

Island leží na rozhraní dvou litosférických desek v oblasti Středoatlantského hřbetu, místě kde

Geografie

Tento článek je příliš krátký.

Centrální mladá vulkanická zóna je tvořena horninami, jejichž stáří se pohybuje v rozmezí 0,7 milionu let až po nedávné výlevy čedičů. Jde o jednu z nejaktivnějších oblastí na světě s více než 2 000 erupcemi v poledové době (tj. za 10 000 let). Unikátní jsou tvary vzniklé pod ledovcovými výbuchy. Láva se při styku s ledem nebo tavnou vodou rychle ochlazuje a tuhne. Pokud přitom pronikne ledovcovou hmotou nebo hladinou jezera, vzniká útvar podobný stolové hoře (v islandštině *stapi*).

Jedním z nejmladších ostrovů světa je Surtsey, který se vytvořil roku 1964. Měl rozlohu $2,7 \text{ km}^2$, nyní jen $1,4 \text{ km}^2$.

Podnebí

Island leží v blízkosti centra tlakové níže a přes svou severní polohu má díky teplým vodám Golfského proudu mírné klima. Míšení teplých a chladných mořských vod má za následek vznik vydatných dešťů. Množství srážek klesá přibližně směrem od jihozápadu na severovýchod. Jejich roční úhrn je na jihu a jihozápadě 1 000 až 3 000 mm podle nadmořské výšky, na severu a východě pouze 300 - 500 mm. Velká proměnlivost charakterizuje počasí celého ostrova. Zima je na jihu mírná s průměrnou teplotou v lednu od 2°C do -1°C . Letní teploty dosahují 15 i více stupňů (ne ovšem ve vysokých polohách).

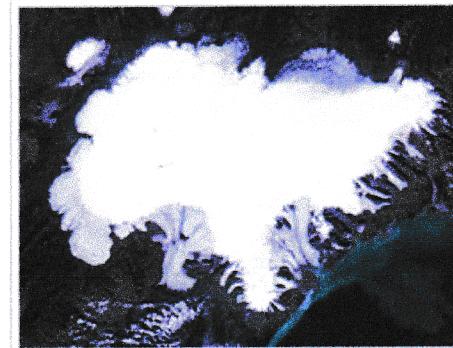
Sněžení na Islandu v zimě

Vulkán Grímsvötn na ledovci Vatnajökull

Ledovce

Prakticky celý ostrov nese stopy po činnosti ledovců, jako jsou velká ledovcová údolí s čedičovými vrstvami vyhlazenými při pohybu ledové

ledovec Vatnajökull z družice

hmoty, nebo naopak rozbrázděnými úlomky materiálu, který uvízl na bázi ledovců. Podobně svědčí o ledovcové aktivitě i množství morén a obrovské výplavové plošiny – *sandry*. V pleistocénu prodělal ostrov klimatické změny, které měly za následek postup a ústup ledovců. Celkem ledovce pokrývají 11 % rozlohy Islandu.

Největší ledovcová oblast ostrova a celé Evropy, Vatnajökull na jihovýchodě měří $8\,100 \text{ km}^2$, což představuje zhruba 8 % rozlohy Islandu. Ačkoliv Vatnajökull vypadá jako jednoduchá ledovcová čapka, ve skutečnosti se skládá z několika nezávislých ledových těles umístěných na podledovcových sopečných vrcholech. Sopky překryté ledovou hmotou jsou v řadě případů aktivní (naposledy v r. 1997). Jejich činnost vyvolala katastrofické povodně, které se valily údolím řeky Jökulsá á Fjöllum a vytvořily unikátní tvary na severním pobřeží ostrova.

Řeky a jezera

$2\,750 \text{ km}^2$ státu tvoří voda, což je 2,67 % povrchu státu. V horských oblastech pramení největší zdejší řeky napájené ledovci. Patří mezi ně Thjórsá, Hvítá a nejvodnatější Jökulsá

á Fjöllum. V důsledku mladých tektonických pohybů se vodní toky vyznačují množstvím vodopádů založených na puklinách a zlomech (Dettifoss, Skógarfoss, Gullfoss). Typickým rysem krajiny je také množství jezer vytvořených činností ledovců (jezero Lagarfljót) nebo vzniklých v důsledku tektonických poklesů (jezero Thingvallavatn). Řada jezer vznikla v kráterech sopek (maar Vítí), případně jsou hrazena lávovými proudy (jezero Mývatn) či ledovcovými morénami.

jezero Þingvallavatn

Termální prameny a gejzíry

Gejzír Strokkur

Se sopečnou činností úzce souvisí termální prameny a gejzíry. Typickým doprovodným znakem vulkanické činnosti je i přítomnost bahenních sopek, sirovodíkem páchnoucích solfatar a fumarol. Nejznámějším místem výskytu těchto úkazů je oblast Námaskard (Námafjall) u jezera Mývatn. Největší koncentrace gejzírů je v lokalitě Haukadalur, 50 km od jižního pobřeží. Od místního, tzv. Velkého gejzíru (Stóri gejzír) pochází ono mezinárodně užívané slovo. V současnosti je však tento otec gejzírů, jenž chrlil vodu až do výše 70 m.^[7], nečinný a hlavní atrakcí oblasti je jeho menší obdoba Strokkur, pravidelně chrlící vodu až do výše 20 m.^[7]

Fauna a flóra

Jedinými stromy, s nimiž se zde v současnosti setkáme, jsou trpasličí vrby, zakrslé břízy typické pro tundrovou vegetaci a jalovec. Rostou tu různé druhy borůvkovitých a šíchorovitých rostlin. Hojně jsou lišeňíky a ostřicové trávy typické pro bažiny a mokřiny. Nápadnějšími květy upoutají v krátkém létě např. kakost, endemitní mák, nízký turan, smetánka či zvonek. Z nízkých orchidejí můžeme vidět *Platanthera hyperborea*, roste tu protěž aj.

Jednotvárná vegetace neposkytuje dostatek potravy zvěři, která je druhově velmi chudá. Žije tu liška polární, na kráč sem občas zabloudí medvěd lední. Nejrozšířenější faunou ostrova jsou bezpochyby ptáci a také ovce. Kolonie papuchalků, alky, chaluh a racků v pobřežních fjordech patří k vyhledávaným lokalitám.

Islandska ovce

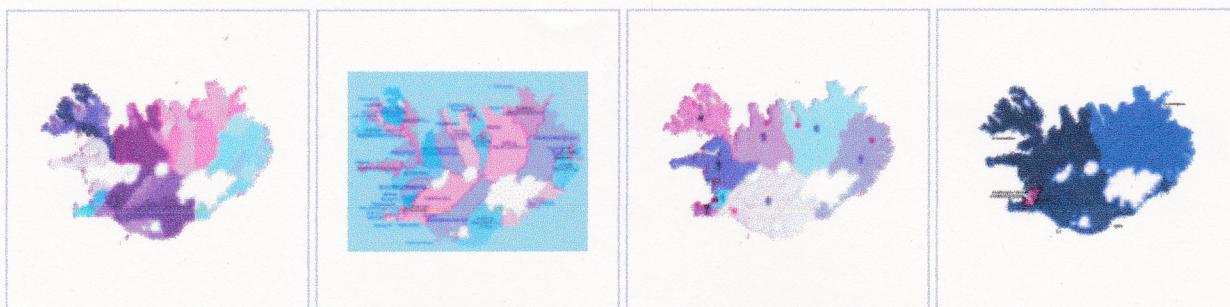
Národní parky

Na Islandu se nacházejí 3 národní parky (stav v roce 2013) - národní park Snaefellsjökull, národní park Þingvellir a národní park Vatnajökull.

Administrativní dělení

Související informace najeznete také v článku Seznam islandských obcí.

Island se dělí na 79 obcí (*sveitarfélög*), 23 hrabství (isl.: *sýslur*), 8 okresů (*hluti*) a na 6 krajů. [zdroj?]

Obce Islandu

Hrabství Islandu

Okresy Islandu

Kraje Islandu

Obyvatelstvo

Na Islandu žilo v dne 1. října 2007 312 851 obyvatel. Hustota zalidnění je 3,03 obyvatel na km². 60 % obyvatel Islandu žije v aglomeraci Reykjavíku. 92 % obyvatel žije ve městech, zbytek 8 % na vesnicích. Podle žebříčku Rozvojového programu OSN z roku 2007 je Island z hlediska kvality života nejlepším místem pro život lidí ze všech 177 hodnocených zemí světa.

Demografie

Obyvatelstvo rozdělené podle věku:	0-14 let: 21,5 % (muži 32 818, ženy 31 614) 15-64 let: 67,5 % (muži 111 216, ženy 100 367) 65 let a více: 11 % (muži 15 589, ženy 18 001)
Očekávaná délka života při narození:	ženy: 82,3 let muži: 78,1 let
Průměrný roční přírůstek obyvatelstva:	1,0 %
Počet narození na 1 000 obyvatel:	13,83
Počet zemřelých na 1 000 obyvatel:	6,57
Počet migrantů na 1 000 obyvatel:	2,38
Gramotnost:	99,9 %

Jazyk

Související informace najeznete také v článcích *islandština* a *znakový jazyk*.

Úředními jazyky na Islandu jsou islandština a od 2. 6. 2011 také znakový jazyk neslyšících.^[8] Islandština je severogermánský jazyk pocházející ze staré severštiny. Island je první zemí, v níž byl znakový jazyk schválen jako oficiální státní jazyk.^[8]

Jména a příjmení

Související informace najeznete také v článku *Islandske jméno*.

Na Islandu nemají klasická jména a příjmení jako v jiných zemích. Nejdůležitější je křestní jméno, podle kterého jsou dokonce řazeny i telefonní seznamy. Dítě dostává místo příjmení jméno svého otce s příponou -dóttir (dcera) nebo -son (syn). Prezident *Ólafur Ragnar Grímsson* se tedy jmenuje *Ólaf Ragnar, Grímův syn*.

Na Islandu se téměř vždy vyskytují dvě křestní jména. Vezměme si příklad: matka se jmenuje *Anna Kristín Guðmundsdóttir* a otec se jmenuje *Kristján Atli Hilmarsson*. Manželka po svatbě nepřebírá příjmení po manželovi jako v Česku. Děti přebírají příjmení z prvního křestního jména otce, zřídka matky. Čili, dcera se bude jmenovat např. *Ásta Björg Kristjánsdóttir* a syn *Svavar Þór Kristjánsson*. Samozřejmě se vyskytují i výjimky, kdy přechází příjmení z rodu na rod, stejně jako v Česku, ale takových je jen málo. Mají ho většinou lidé, jejichž předkové byli kdysi z bohatého rodu a snažili se tímto odlišit od „normálních“ lidí.

Náboženství

Státní církvi je Evangelická Luteránská církev.^[9]

- státní luterská církev 87,1 %
- ostatní protestanté 4,1 %
- ostatní luteráni 3,5 %
- římští katolíci 1,7 %
- Ásatrú 0,7 %
- ostatní 3,3 %

Podle údajů z roku 2010 je na Islandu 31% obyvatel rigorózně věřících.

Města

Související informace naleznete také v článku Seznam islandských měst a vesnic.

Seznam 7 největších měst podle pořadí:

- 1. Reykjavík 117 607 obyvatel
- 2. Kópavogur 28 291 obyvatel
- 3. Hafnarfjörður 24 712 obyvatel
- 4. Akureyri 17 158 obyvatel
- 5. Keflavík 10 200 obyvatel
- 6. Garðabær 9 877 obyvatel
- 7. Mosfellsbær 7 808 obyvatel

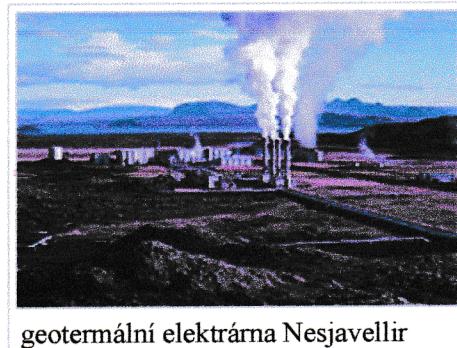

Reykjavík

Akureyri

Ekonomika

Dle Mezinárodního měnového fondu má Island HDP na obyvatele v paritě kupní síly 39 168 USD (2007) a je tak jedenáctý na světě. Island se v roce 2007 stal státem s nejvyšším HDI na světě. Během krize finančního sektoru v roce 2008 si Island vysloužil 1. místo v poměru bank držených státem. Počátkem října 2008 stát přebral kontrolu nad třemi největšími bankami v zemi, které se dostaly do vážných problémů. Pro státní rozpočet však jde o enormní zátěž a premiér oznámil, že se země nachází krok před státním bankrotem.^[10]

geotermální elektrárna Nesjavellir

Ekonomický vývoj

Finanční krize roku 2008

Související informace naleznete také v článku Islandská finanční krize 2008.

Bankovní systém v Islandu prošel velmi překotným vývojem. V první polovině devadesátých let zdejší nejen bankovní trh mohutně sílil a expandoval. To přineslo růst celému finančnímu sektoru a Island byl dokonce považován za vzor rychle rozvíjející se ekonomiky. Finanční sektor rostl tak rychle, že v posledních letech před krizí dokonce devětkrát převýšil hrubý domácí produkt Islandu. S počátkem globální finanční krize, se islandské banky rázem propadly. Na začátku října roku 2008 musely být tři největší banky zestátněny. To mělo velký vliv na islandskou korunu, která rychle ztratila svoji hodnotu. Dopad této krize pocítili i obyvatelé Islandu, ale naopak pro cizince se stal tento ostrov daleko levnější destinací. Politici představitelé Islandu pak jednali o půjčce (neúspěšně mimojiné s Ruskem). Krize také znova otevřela cestu k diskuzi zda by měl Island vstoupit do Evropské unie. Islandané do této doby do unie nechtěli v podstatě hlavně z jediného důvodu, kterými byly rybolovné kvóty, rozdělované v Bruselu mezi jednotlivé státy.^[11]

Ekonomická struktura

Island je stát bez výrazných surovinových zdrojů, avšak s velkými hydroenergetickými a geotermálními zásobami, využívanými k výrobě elektrické energie a k vytápění. Uvádí se, že geotermální energie se podílí až z 85 % na vyhřívání islandských domů.^[12] Zásadní prioritou islandského hospodářství je námořní rybolov. Průmysl je orientován zejména na zpracování ryb a výrobu rybích konzerv, v menší míře je zastoupeno hutnictví a textilní průmysl.

Rybolov zajišťuje 75 % vývozu této země a zaměstnává celých 12 % práce schopné populace. Rybolov se dočkal bouřlivého rozkvětu za posledních 50 let, kdy se z rodinného rybaření stal celý průmyslový komplex, který má na starosti rybolov, zpracování a vývoz ryb. Islandská vláda se ale v poslední době snaží snížit závislosti ekonomiky (70 % financí z vývozu je z rybolovu a polovina hrubého národního důchodu čerpá finance také z rybolovu) z několika důvodů. Jedním z nich je klesající cena rybích produktů ve světě, tak i snaha o zachování rybích populací pro další generace.

Zemědělství je zaměřeno převážně na živočišnou produkci, chov ovcí, skotu, prasat a drůbeže. Rostlinná produkce je omezena na pěstování brambor a zejména pícnin, které je vhodné pouze 1 % státu. Zajímavým úkazem je pravidelná úroda zeleniny a jižního ovoce v oblasti při polárním kruhu, realizovaná ve velkokapacitních sklenících vytápěných geotermální energií; Island je dokonce druhým největším evropským producentem banánů.^[13] Dovážejí se paliva, strojírenské výrobky a potraviny.

Doprava

Doprava na Islandu je řízena podle drsného terénu a nepříznivými klimatickými podmínkami. Hlavní typ dopravy je auto. Neexistuje zde železniční síť a kromě měst ani autobusová doprava. Dvě větší města Reykjavík a Akureyri spojuje hlavní okružní islandská silnice Hringvegur. Jedinými dopravními prostředky, kterými se mohou Islandané doprovádat mimo Island, je letadlo a lodě.

Na Island je možné cestovat letadlem, především se společnostmi IcelandAir a nízkonákladovou Iceland Express, anebo levněji lodí, např. z norského Bergenu, cesta v takovém případě potrvá 2 dny. Na samotném Islandu se můžeme nejsnáze přemisťovat opět letecky na vnitrostátních aerolinkách Air Iceland, které svými cenami konkuruje dálkovým autobusům a jsou podstatně rychlejší. Cesty do vnitrozemí jsou s výjimkou hlavní okružní silnice sjízdné jen v létě a pěší přechody jsou dost náročné.

Plánuje se, že se na Islandu začne stavět železniční síť z Keflavíku do Reykjavíku.

Island má 13 034 km silnic, z toho 4 617 km zpevněných. Je zde 86 letišť, z toho 12 asfaltovaných.

Měna

Související informace najeznete také v článku Islandská koruna.

Na Islandu se platí islandskou korunou (isl.: *Íslensk króna*). Dělí se na 100 aurar. Kód měny je ISK.

- Mince islandské koruny mají nominální hodnoty **1, 5, 10, 50 a 100 korun**.
- Bankovky mají nominální hodnoty **500, 1000, 2000, 5000 korun**.

Letoun Fokker 50 společnosti Air Iceland